

תיאור האירוע:

במהלך טיול, כאשר תלמידת בית הספר רוכנת עם גופה לכיוון פנים תא המטען, במטרה להכניס את תיקה, נסגרה דלת תא מטען של אוטובוס הטיול, והתלמידה ננעלה בתוך תא המטען לפרק זמן קצר, בו אוטובוס הטיול החל בנסיעה.

דיווח על המקרה הנ"ל התקבל במשרדי מחלקת הביטחון והבטיחות יום למחרת התרחשותו, בטלפון + במכתב שנשלח בדואר אלקטרוני - הדיווח נמסר מאימא של התלמידה

לאור הדיווח – בוצע תחקיר של הח"מ, בבית הספר, לצורך בדיקת נסיבות האירוע.

בירור הנסיבות נערך בהשתתפות :

מנהלת בית ספר

רכזת הטיולים של בית הספר

רכזת הביטחון הבטיחות ושעת חירום של בית הספר

מחנכת כיתה ואחראית הטיול

כמו כן פרטי המקרה נמסרו ע"י הח"מ, בטלפון, אל קצין בטיחות בתעבורה של חברת ההסעות לרבות פנייה בכתב ובקשה לעריכת בדיקה לפרטי האירוע מצד החברה, ומתן דו"ח בדיקה אל אגף הביטחון

להלן הפרטים :

ממצאים:

- האירוע התרחש במהלך טיול של כיתה ה', לטיול יצאו 35 תלמידים.
- יעד הטיול, מסלול ושעות הטיול – אשדוד : דיונה גדולה, תל יונה תצפית על הנמל, סיור קצר בפארק לכיש – שעות 09:00-14:00. הטיול אושר ע"י מנהלת בית הספר ורכזת הטיולים
- לטיול הוכן תיק טיול.
- בוצעה שיחת תדרוך ע"י מנהלת בית הספר לאחר איתור הטיול + לתלמידי הכיתה – טרם היציאה לטיול, בנוגע ליעד הפעילות + אופן התנהגות בטיול.
- אחראית טיול – מחנכת הכיתה מונתה כאחראית טיול (טיול ראשון כאחראית טיול) – כתב מינוי לאחר איתור טיול - בוצע כנדרש על גבי טופס מינוי
- הורים מלווים – 3 הורים מלווים – טופס ביטוח למתנדב – בוצע כנדרש לכול הורה, למעט חוסר בחתימה ע"ג הטופס, של אחד ההורים מתוך השלושה
- הטיול תואם ואושר ע"י הלשכה הארצית לתיאום טיולים
- לטיול הוזמן מדריך טיולים מוסמך, בעל תעודת מדריך תקנית, בתוקף ובהתאמה לאזור הטיול
- לטיול הוזמן מלווה מגיש עזרה ראשונה חמוש.
- לטיול הוזמן אוטובוס מחברת הסעות
- בדיקת אוטובוס - בוצע כנדרש בבוקר הטיול ע"י רכזת הביטחון בטיחות וחירום, למעט חוסר התייחסות לשניים מתוך 20 סעיפי הבדיקה
- טופס רישום תלמידים שנפגעו במהלך טיול - בוצע כנדרש על גבי טופס הרישום המתאים בתיק הטיול

השתלשלות האירועים :

- בבוקר היציאה לטיול ספרה אחראית הטיול את התלמידים וחילקה אותם לשלוש קבוצות לצורך שיוך כול קבוצה להורה מלווה, אשר קיבל רשימת תלמידים עליה הוא נדרש להשגיח במהלך הטיול, כעזר לאחר איתור הטיול.
- עם סיום ההתארגנות המקדימה בשטח בית הספר, עלו התלמידים לאוטובוס, ובוצעה ספירה ע"י אחראית הטיול.
- האוטובוס עזב את בית ספר והגיע לאשדוד, אל יעד הפעילות – הדיונה הגדולה.
- עם הגעת האוטובוס אל היעד, ירדו התלמידים מהאוטובוס, נספרו ע"י אחראית הטיול, והחלו לאכול את ארוחת הבוקר, טרם המעבר אל הדיונה הגדולה.

- עם סיום ארוחת הבוקר, התכנסו התלמידים, נספרו ע"י אחראית הטיול, חולקו לשלוש קבוצות עם ההורים המלווים, ונכנסו כולם יחד אל אתר הפעילות.
- בסביבות השעה 11:00 הסתיימה הפעילות באתר, וכול התלמידים החלו לצעוד בחזרה מיעד הפעילות אל האוטובוס.
- בדרך חזרה אל האוטובוס, ניגשה התלמידה רותם (שם בדוי) אל המורה אחראית הטיול וטענה בפנייה שאינה מוצאת את מכשיר הפלאפון שלה, המורה שאלה את רותם מתי היא ראתה את המכשיר בפעם האחרונה, וזו השיבה לה: בפינות הישיבה של ארוחת הבוקר.
- עם הגעת התלמידים אל פינות הישיבה שבהן אכלו את ארוחת הבוקר, חיפשו רותם והמורה את המכשיר, אך המכשיר לא נמצא.
- מדריך הטיול ציין בפני אחראית הטיול שמבחינת לו"ז הטיול, יש אפשרות להימצא באתר עוד כ- 15 דקות, והוא יכול לחזור לדיונה ולנסות למצוא את המכשיר במסלול שהם ביקרו, אחראית הטיול הסכימה ושלחה את המדריך יחד עם התלמידה רותם + תלמידה נוספת לצורך החיפוש.
- שאר התלמידים עלו לאוטובוס ובוצעה ספירה ע"י אחראית הטיול לוודא שכולם נוכחים (33 מתוך 35 תלמידים).
- בזמן ההמתנה לחזרתם של מדריך הטיול + 2 התלמידות, הרגישה אחראית הטיול שהאוטובוס מתחיל לנסוע, אחראית הטיול אשר עמדה עם גבה לנהג, הסתובבה לעברו והבחינה במדריך הטיולים + התלמידה השנייה אשר הצטרפה לחיפוש, אך לא ראתה את התלמידה רותם.
- אחראית הטיול פנתה למדריך והרימה את קולה מספר פעמים בשאלה: "איפה רותם? איפה רותם?", והנהג עצר את האוטובוס.
- עם עצירת האוטובוס מדריך הטיול ביקש מהנהג לפתוח את תא המטען, ונמצא כי רותם נלכדה עם גופה, למעט רגליה, בתוך תא המטען, כאשר דלת תא המטען במצב סגור צמודה לרגליה.
- אחראית הטיול ניגשה לרותם לצורך הרגעתה, רותם הייתה מבוהלת וטענה שכואבות לה הרגליים.
- משיחה של אחראית הטיול עם רותם, סיפרה רותם שכאשר חזרה מחיפוש הפלאפון שאבד, היא ניגשה אל תא המטען של האוטובוס במטרה להכניס את תיקה, וכאשר רכנה קדימה אל פנים תא המטען, דלת התא החלה להיסגר והיא נלכדה בפנים.
- בהמשך הטיול, רותם השתתפה בפעילות ולא הראתה סימני כאב ו/או אי יכולת לבצע פעילות בעקבות המקרה.
- בהמשך הטיול, אירע אירוע חריג נוסף, אשר דווח ע"י אחראית הטיול בעת ביצוע תחקיר זה – בעת עצירת האוטובוס בתחנת דלק, לצורך רכישת בקבוקי מים גדולים כתוספת מים למשתתפי הטיול, אוטובוס הטיול עצר, התלמידים נשארו בתוך האוטובוס והנהג ירד ועמד בסמוך לאוטובוס, כאשר האוטובוס נותר במצב מונע. בזמן זה אחד התלמידים ניגש להגה של האוטובוס והחל לסובב את ההגה ימינה ושמאלה, הנהג אשר עמד מחוץ לאוטובוס הבחין בגלגלים זזים והורה לתלמיד להפסיק את המעשה (אירוע זה דווח למנהלת לראשונה במהלך תחקיר זה).

דיווחים:

- אחראית הטיול דיווחה בטלפון מהטיול, אל מנהלת בית ספר, על התרחשות האירוע (הראשון מבין השניים).
- התלמידה חייגה מפלאפון של חברה אל אימא וסיפרה על לה על שאירע לה.
- מנהלת בית ספר דיווחה בטלפון על האירוע לאימא של התלמידה.
- נוהל "דיווח אירוע חריג" – לא בוצע כנדרש – באירוע זה היה נדרש לבצע דיווח טלפוני ראשוני ע"י מנהלת בית הספר אל: הח"מ + מפקחת פדגוגית + מנהלת המחלקה לחינוך יסודי, ולאחר מכן דיווח משלים בכתב.
- פרטי האירוע הועברו ע"י הח"מ אל: קב"ט מחוז מרכז משרד החינוך, מנהל אגף חירום וביטחון, מנהל אגף חינוך, מנהלת המחלקה לחינוך יסודי, מפקחת פדגוגית.

פעולות בית הספר לאחר האירוע:

- דיווח בכתב על שקרה במהלך הטיול – נכתב אל מנהלת בית ספר ע"י אחראית הטיול
- דיווח בכתב על שקרה במהלך הטיול – נכתב אל מנהלת בית ספר ע"י מדריך הטיול
- דיווח בכתב על שקרה במהלך הטיול – נכתב אל מפקחת פדגוגית, הח"מ ומנהלת המחלקה לחינוך יסודי ע"י מנהלת בית ספר

מסקנות:

- נהג האוטובוס סגר את דלת תא המטען מבלי שבדק בוודאות שאין איש בטווח הסכנה של סגירת הדלת.
- נהג האוטובוס החל בנסיעה מבלי שקיבל הוראה מאחראית הטיול.
- נהג האוטובוס החל בנסיעה מבלי שכולם יושבים בכיסאות.
- לא בוצע תדריך מקדים, טרם היציאה לטיול, בנוגע לנהלים / תיאום ציפיות – ע"י אחראי הטיול לנהג, למלווה מגיש עזרה ראשונה חמוש.
- חלוקת תפקידים / אחריות ברורה בהיבטי הוצאת טיול הכוללים את שלבי ההתארגנות, בוקר היציאה, מהלך הטיול, החזרה לבית הספר (מי אחראי ועל מה) – אינם ברורים בצורה חד משמעית בקרב בעלי התפקידים בבית הספר (מנהלת, רכזת טיולים, אחרי טיול, רכזת הביטחון).

לקחים:

- בכול יציאה לטיול, יש לקיים שיחת תדרוך של אחראי הטיול לגורמי חוץ המתלווים לטיול (נהג, מדריך, מלווה רפואי, מלווה חמוש, הורה מלווה) – על אחראי הטיול לקיים תיאום ציפיות מקדים לאופן התנהלות הטיול ובדגשים ספציפיים לכול אחד בהתאם לתחומו ולתפקידו בטיול.
- נהג האוטובוס לא יתחיל בנסיעה ללא קבלת אישור מפורש מאחראי הטיול / אוטובוס, וזאת לאחר שבוצעה ספירה וכולם יושבים בכיסאות – על אחראי הטיול להנחות בכך את הנהג בתדרוך מקדים טרם היציאה לטיול.
- במקרה בו הוחלט ע"י אחראי הטיול, להפריד תלמיד/ה מקבוצת המטיילים העיקרית – יש להצמיד לתלמיד/ה מורה / הורה מלווה. אין לשלוח תלמידים רק עם בעל תפקיד חיצוני (נהג, מדריך, מלווה רפואי, מלווה חמוש).
- אין להשאיר כלי רכב במצב מונע כאשר הנהג לא יושב בכיסא הנהג.
- לכול טיול יש למלא את כול הטפסים הנמצאים בתיק טיול, באופן מלא.
- על מנהלת בית ספר לכתוב נוהל הוצאת טיול לבית הספר, בהתאמה לצוות המורים ובעלי התפקידים בבית הספר, בנוהל זה יפורטו ההנחיות והנהלים הדרושים בהליך הוצאת טיול משלב התכנון ועד חזרת התלמידים לבית הספר בסיום הטיול. בנוהל ייכתב "מי אחראי על מה" בתוך בעלי התפקידים / סגל בית הספר.
- על מנהלת בית הספר לקיים תדרוך לצוות המורים/ות, בו יוצגו פרטי האירוע והלקחים ממנו.
- בכול אירוע חריג יש לפעול עפ"י "נוהל אירוע חריג" ובכלל זה דיווח מידי טלפוני ודיווח משלים בכתב.
- יש להפיץ לכלל מוסדות החינוך את תחקיר האירוע (מבלי לציין פרטים מזהים), לצורך למידה ומניעת הישנות מקרים דומים במוסדות נוספים (באחריות הח"מ).
- יש לקיים הדרכה לכול סגל המורים של בית הספר, בנושא ביטחון ובטיחות בטיולים ע"י פקח הטיולים מטעם משרד החינוך מחוז מרכז, עד סוף ינואר 2014 (באחריות הח"מ) – בוצע.

סיכום:

אירוע זה יכול היה להסתיים בצורה חמורה הרבה יותר, מומלץ לשוחח עם הצוות, ועם התלמידים באמצעות מחנכות הכתות בכול השכבות, על נושא בטיחות בטיולים בכלל ועל אירוע זה בפרט, כחלק מהגברת המודעות לבטיחות בטיולים ובפעילות חוץ בית ספרית.

בכבוד רב,

אופיר מזרחי

אופיר מזרחי

מנהל מחלקת ביטחון בטיחות ושיטור עירוני

תומר משה

סגן מנהל אגף ביטחון חירום ובטיחות